

Titel: Neus-maagsonde inbrengen (basis werkinstructie)

Omschrijving handeling

Inbrengen sonde via neus in maag. Fixeren sonde. Controleren ligging sonde door middel van controle maagsap met pH-indicator. Bevestigen sonde aan kleding.

Deskundigheidsniveaus

Opdracht tot voorbehouden of risicovolle handeling:	
Mag zelfstandig verricht worden door:	

Aandachtspunten

- Ga na of de cliënt bekend is met in- of uitwendige vergroeiingen, tumoren, letsel in keelholte, slokdarm of maag.
- Vraag de cliënt vooraf neus te snuiten. Inspecteer neus en bepaal in welk neusgat de sonde wordt ingebracht.
- Overleg met de cliënt of hij/zij het kunstgebit wil uitdoen, wanneer van toepassing.
- Bepaal de lengte van de sonde door de NEX (= nose-earlobe-xyphoid) +10-methode.
- Controleer de ligging van de sonde door middel van beoordeling van maagsap. Controleer de opgezogen vloeistof met pH-indicator. Afkappunt is pH van 5.5, ongeacht het gebruik van zuurremmers. Dien bij pH-waarde hoger dan 5.5 geen voeding of medicijnen toe. Stel samen met de arts vast hoe te handelen bij afwijkende waarden of wanneer geen maagsap opgezogen kan worden.
- Let wel:
 - Auscultatie is niet betrouwbaar als controle van de ligging en wordt daarom niet toegepast.
 - Het is van essentieel belang te controleren of de sonde goed in de maag ligt, voordat voeding wordt toegediend!
- De sonde kan worden gefixeerd met hypoallergeen pleister. Overweeg een steunpleister ter bescherming van de huid.

Complicaties

Complicaties tijdens de handeling	Handelwijze
Weerstand in de neus tijdens inbrengen.	Probeer een iets andere inbrengrichting.
Braakneiging, kokhalzen, benauwdheid, hoesten/proesten.	Trek de sonde iets terug en probeer opnieuw. Laat de cliënt een slokje water drinken.
Sonde krult op in de mond/keelholte.	Trek de sonde terug en probeer opnieuw.
Inspuiten lucht stuit op weerstand, sonde zit geknikt.	Trek de sonde iets terug en probeer opnieuw óf verander van houding.
Er kan geen maagsap opgezogen worden.	Trek de sonde iets terug of schuif iets op en probeer opnieuw. Laat de cliënt op de andere zij liggen. Breng bij twijfel in overleg met arts een nieuwe sonde in.

Benodigdheden

- toedienlijst
- tissue
- handschoenen
- voorgeschreven steriele maagsonde (evt. met spuitkoppelstukje) + afsluitdopje
- stukje pleister voor markering
- kom met water (om de sonde nat te maken)
- onderlegger
- spuit 50 ml
- pH-indicator
- zo nodig watervaste stift
- hypoallergeen pleister of (neus)fixatiepleister

- zo nodig steunpleister
- schaar
- glas handwarm kraanwater
- veiligheidsspijdel
- afvalbak
- meetlint

Werkwijze

1. Pas handhygiëne toe.
2. Maak een schoon werkveld en zet daarop de benodigdheden binnen handbereik.
3. Knip 2 stukken pleister op lengte van ± 5 cm.
4. Vraag de cliënt een halfzittende houding aan te nemen. Maak met de cliënt een afspraak over een signaal wanneer inbrengen moet stoppen.
5. Neem de sonde uit de verpakking, bepaal en markeer de in te brengen lengte met NEX +10-methode.
 - a. Meet bij de cliënt met de sonde de afstand vanaf de punt van de neus naar de oorlel tot aan uiteinde borstbeen (NEX).
 - b. Tel hier 10 cm bij op.
 - c. Markeer de sonde op de afgemeten lengte met een stukje pleister als geen maatverdeling aanwezig is.
6. Leg de onderlegger op de borst van de cliënt.
7. Trek handschoenen aan.
8. Inspecteer de neus van de cliënt en vraag de cliënt zo nodig de neus te snuiten.
9. Maak de sonde nat onder de kraan of door hem in de kom met water te dompelen, en controleer of de voerdraad gemakkelijk verwijderd kan worden.
10. Vraag de cliënt het hoofd iets naar voren te buigen (het strotklepje sluit de luchtpijp af).
11. Schuif de sonde (met afsluitdopje of evt. voerdraad) langzaam via de neusbodem tot in de keelholte.
12. Vraag de cliënt te slikken, eventueel met behulp van een slokje water.
13. Schuif de sonde op tot de gemarkeerde lengte terwijl de cliënt een paar maal slikt. Controleer of de sonde niet opkrult in de keelholte.
14. Fixeer de sonde tijdelijk met een stukje pleister.
15. Verwijder de voerdraad of het afsluitdopje van de sonde en leg het dopje op het werkveld.
16. Controleer of de sonde in de maag ligt, door het opzuigen van maagsap en controle met pH-indicator.
 - a. Plaats zo nodig het spuitkoppelstukje op de sonde.
 - b. Zuig in de 50 ml-spuut 5-10 ml lucht en plaats de spuit op de sonde.
 - c. Spuit de lucht door de sonde. De sonde komt nu los van de maagwand te liggen.
 - d. Zuig met de spuit voorzichtig maagsap op.
 - e. Klem de sonde af.
 - f. Beoordeel het maagsap.
 - g. Bepaal de pH-waarde met behulp van de pH-indicator. Bij pH-waarde lager dan of gelijk aan 5.5 ligt de sonde in de maag.

Als geen maagsap wordt verkregen: breng de sonde iets verder in of trek iets terug en controleer opnieuw.

 - a. Breng de sonde iets verder in of trek de sonde terug (5-10% van de afgemeten lengte).
 - b. Zuig maagsap op.
 - c. Klem de sonde af.
 - d. Beoordeel het maagsap.
 - e. Bepaal de pH-waarde met behulp van de pH-indicator. Bij pH waarde lager dan of gelijk aan 5.5 ligt de sonde in de maag).

Als nog geen maagsap wordt verkregen: cliënt op de zij leggen en opnieuw controleren.

 - a. Zorg dat de cliënt op de zij gaat liggen.
 - b. Zuig maagsap op.
 - c. Klem de sonde af.
 - d. Beoordeel het maagsap.
 - e. Bepaal de pH-waarde met behulp van de pH-indicator. Bij pH-waarde lager dan of gelijk aan 5.5 ligt de sonde in de maag.

Bij afwijkende bevindingen en pH-waarde groter dan 5.5: geen voeding of medicijnen toedienen; na 30-60 minuten nog eens maagsap opzuigen en controleren. Als de sonde niet goed ligt: overleg met de arts. Doe zo nodig de limonadetest of verwijder de sonde en breng hem opnieuw in en controleer de ligging.
17. Spuit de sonde door met lauwwarm water.
 - a. Spoel de 50 ml-spuut schoon met lauwwarm water.
 - b. Vul de spuit met 20 ml water.
 - c. Plaats de spuit op de sonde.
 - d. Spuit het water door de sonde.
 - e. Klem de sonde af en verwijder de spuit.
18. Sluit de sonde af met het afsluitdopje.
19. Breng bij een sonde zonder maatverdeling een definitief markeringsteken aan met een watervaste stift.

20. Maak de neus schoon en fixeert de sonde met (neusfixatie)pleister.
Fixeer de sonde met een neusfixatiepleister.
Of:
Plak het midden van een stuk pleister aan de onderkant van de sonde vast op 2 cm vanaf de neus. Leid beide uiteinden kruislings naar boven en plak ze op de neus vast of plak de pleister op een steunpleister die op de wang is aangebracht.
21. Ga na of de sonde goed gefixeerd is bij slikken of draaibewegingen.
22. Controleer of de pleister de sonde goed fixeert.
23. Leid de sonde achter het oor langs.
24. Bevestig, wanneer gewenst, de sonde op een lagere positie aan de kleding, zodanig dat de sonde kan meebewegen met hoofdbewegingen.
25. Ruim de materialen op.
26. Trek de handschoenen uit.
27. Pas handhygiëne toe.
28. Noteer de handeling, maat en lengte van de ingebrachte sonde, pH-bepaling, datum inbrengen sonde en eventuele bevindingen.

Verkorte geprotocolleerde werkinstructie

[Neus maagsonde inbrengen \(basis werkinstructie\) verkort](#)

Observatielijst

[Neus maagsonde inbrengen \(basis werkinstructie\) observatielijst](#)

Achtergrondinformatie

[Complicaties bij sondevoeding](#)

[Controle ligging neus-maagsonde met pH-indicator](#)

[Inbrengen en controle ligging neus-maagsonde](#)

[Onderhoud en vervangen van sonde, toedieningssysteem en spuit](#)

[Sondevoeding, wat is het en wanneer wordt het gegeven](#)

[Voedingssonde via neus](#)

Materialen

[Neus-maagsondes](#)

Richtlijnen

[Aan- en uittrekken van handschoenen](#)

[Gebruik kraanwater](#)

[Handschoenen](#)

[Techniek handreiniging](#)

[Techniek handdesinfectie met handalcohol](#)

Publicatiedatum

Gepubliceerd op 03-06-2019. © Copyright Vilans 2019